

FINŽGARJEVA
GALERIJA

Evgen Bavčar, Refleksija na delo Katje B. Sudec
Materinski tatoo – nedotakljivo I, 160 × 160 cm,
fotografija na prosojno tkanino, 2020 (detajl)

Katja Bednařik Sudec, *Materinski tatoo – nedotakljivo I*,
85 × 85 cm,
print in nit na tkanino, 2019 (detajl)

V dialogu:

Katja Bednařik Sudec
Evgen Bavčar

Dotik (ne)dotakljivega

Pogovor z Evgenom Bavčarjem: Irma Brodnjak Firbas

Finžgarjeva galerija, Kolezijska 1, Ljubljana–Trnovo
februar 2022

Dotik (ne)dotakljivega

Za opus Katje Bednařik Sudec je značilna izrazito ženska simbolika in intimen izraz, ki ga je umetnica udomačila v plastenju in kombiniranju različnih slikarskih materialov in tehnik, kar se izraža tudi v poudarjeni taktilnosti njenih del. Slednja poleg vidne izkušnje likovnega izzove tudi naše tipno dožemanje. Zato ni naključje, da se je na njena dela odzval tudi naš znani filozof, zgodovinar in fotograf Evgen Bavčar, ki sicer ima izkušnjo vida, a mu je bila ta odvzeta po poškodbi v mladosti. V nadaljevanju bomo spoznali, da nizanje plasti na umetničinih delih odstira tudi vsebinsko večplastnost njenih del in prav slednje je fotografa še posebej pritegnilo k refleksiji in nato k interakciji.

Njuno umetniško sodelovanje se je pričelo s Katjino razstavo v koprski galeriji Loža v letu 2019, znotraj katere je umetnica razstavila tudi nekaj del »v dotik«, ki pa so bila namenjena vsem, ne le slepim in slabovidnim. Da bi se lažje približali miselnemu toku umetnice, se podrobneje ustavimo pri delih *Materinski tatoo – nedotakljivo I* in *II*. Obe omenjeni deli sta ustvarjeni na tkanino. V delu *Materinski tatoo – nedotakljivo I* (2019) vidimo na cvetličnem ozadju fotografijo noseče umetnice z golimi prsmi in trebuhom. V prvem planu je čez podobo umetnice všita risba rok in dojenčka v naročju. Ko to delo tipamo, se torej dotaknemo le dojenčka, matere pa ne. Izjema so njene prsi, ki se jih nevede dotaknemo, ko tipamo čez všito risbo rož. V delu *Materinski tatoo – nedotakljivo II* (2019) skozi belo kopreno na cvetličnem ozadju uzremo nosečnico, čez njo pa vidimo in zatipamo risbo stiliziranih prsi in nosečniškega trebuha ter v njem poenostavljenega zarodka s krili. Umetnica se je torej v obeh delih osredotočila na obdobje nosečnosti in prve mesece materinstva. Za žensko ta čas praviloma predstavlja obdobje intenzivnega čutenja in čustvovanja, saj je z otrokom, ki raste v njej, tesno povezana, še preden ga dejansko »ugleda«. V arhetipskem smislu je to tudi iniciacijski proces, skozi katerega se dekle realizira kot ženska. V omenjenih delih je umetnica nosečo žensko v svoji svetosti utrdila tudi na način, da je njeno telo (ter njene občutke) odmaknila našemu dotiku, medtem pa nas je na drugi strani povabila, da predstavo o rastočem bitjcu gradimo tudi s tipanjem.

Razstavljeni deli *Materinski tatoo – nedotakljivo I* in *II* sta s poudarjeno reliefnostjo všite risbe in izpostavljenim dialogom med dotakljivim in nedotakljivim Bavčarja angažirali do te mere, da jih je fotografiral in nato na osnovi zatipanege ter s strani umetnice posredovanih opisov del ter lastne refleksije pridal še avtorsko likovno intervencijo. Spoj fotografranega Katjinega dela in Evgenove likovne reakcije vidimo natisnjen na visečo prosojno tkanino

(Refleksija materinega tatooja- nedotakljivo I prvič/drugič), ki predstavlja jedro prostorske instalacije tokratne razstave. Bavčar je v nadaljevanju sebe (svoje roke) fotografiral skupaj z umetnico in njeno hčerjo - to fotografijo v okviru razstave vidimo in tipamo, natisnjeno na mehko preprogo. Na pomen tipnega znotraj njunega umetniškega dialoga v okviru razstavne postavitve opozarja tudi odlitek Bavčarjevih rok.

Ob razstavni postavitvi je smiselno izpostaviti nekaj misli, ki jih je Evgen Bavčar lapidarno strnil v zapisu *Srečanje*, v katerem po ogledu umetničine razstave razmišlja o njenih delih in univerzalnem pomenu njenih podob. Bavčarja sta umetničina interpretacija nosečnosti in poroda pritegnila ter prepričala kot metafora za ustvarjalni proces, ki pri njej deloma rezultira v taktilnih oblikah in spodbuja k »pogledu od blizu«. Bavčar zapiše, da se v njenih delih likovni dvodimenzionalni prostor spreminja v tridimenzionalnega. Noseča mati, metaforično umetnica, prevzeta z inkubacijo, se pravi z zasnutkom umetniškega dela, je v položaju slepega, ki kot tak izključuje distanco pogleda, kot bi rekel Kant. Ženska v obdobju nosečnosti predstavlja nerazdružljivo enoto z otrokom – z obliko, ki je šele v procesu nastajanja«. Ob tem avtor spomni na psihologa Antona Trstenjaka, ki je v svojih razmišljanjih v polju estetike umetniško ustvarjanje primerjal z materinstvom. Bavčar v svojih pogledih izjemno spretno prepleta filozofsko misel z zakladnico mitov in zgodovino umetnosti. Tako vleče paralele z zgodbo o Erosu in Psihi ter absolutni bližini, ki je omogočena ravno z Erosovo nevidno pojavo, ob Michelangelovem prizoru stvarjenja Adama iz stropa Sikstinske kapele pa nam govori o pomenu dotika, s katerim se približamo transcendenči.

Dobra umetnina je tista, ki nas nenehno nagovarja, ki se nam izmika, je neulovljiva in jo težko enoznačno ubesediti. Vsi poskusi ubeseditve so le možni približki njenemu bistvu, slednjemu se morda še najbolj približamo skozi veččutno izkušnjo. Razstava v ljubljanski Finžgarjevi galeriji predstavlja zanimiv likovni dialog med umetnikoma Katjo Bednařik Sudec in Evgenom Bavčarjem, ki nam subtilno odstirata nevidne plati vidnega. Razstava opozarja na dragoocene taktilne izkušnje v galerijskem prostoru in širše. Avtorja namreč v nas budita zavedanje, da naše zaznavanje sega onkraj vidnega, saj umetnine doživljamo sinestetično, skozi različne čutne kanale. Hkrati razstava izpostavlja, da je doje-manje umetnine bolj poglobljeno in večplastno, če ta proces poteka v interakciji z drugim/i.

Irma Brodnjak Firbas

Katja Bednařik Sudec, *Oda prvemu dotiku II – nežnost*,
15x15 cm, print na platno in prosojno tkanino, 2019/21

Katja Bednařik Sudec, *Materinski tatoo – nedotakljivo II*,
print na tkanino, nit, 85x85 cm, 2019

Postavitev v Finžgarjevi galeriji, v dialogu Evgen Bavčar in Katja Bednařik Sudec,
Dotik (ne)dotakljivega

Postavitev v Finžgarjevi galeriji, v dialogu Evgen Bavčar in Katja Bednařik Sudec,
Dotik (ne)dotakljivega

Postavitev: Odlitek roke Evgena Bavčarja, Ustvarjalna Pisarna SOdelujem (Katja B. Sudec, strokovni vodja, Karmen Bajec, Katrin Modic) in Evgen Bavčar, Obisk v ateljeju Katja B. Sudec s hčerko, fotografija na tepih, 45 × 54 cm, 2021 (motiv: Evgen Bavčar, medij: Katja B. Sudec)

Katja Bednařik Sudec, *Mehkoba naročja I*, print in nit na tkanino v obliki vzglavnika, 35 × 35 cm; 2019

Evgen Bavčar, *Obisk v ateljeju Katja B. Sudec s hčerko, fotografija na tepih*, 45 × 54 cm, 2021
(motiv: Evgen Bavčar, medij: Katja B. Sudec)

Evgen Bavčar, *Refleksija na delo Katje Bednařik Sudec, Materinski tatoo – Nedotakljivo I, prvič*, 160 × 160 cm, fotografija, 2020

ddr. **Evgen Bavčar**, publicist, filozof in fotograf

Evgen Bavčar, rojen 2. oktobra 1946 v Lokavcu pri Ajdovščini. filozof, fotograf in borec za pravice slepih, tudi sam slep. Diplomiral je leta 1972 na Univerzi v Ljubljani ter leta 1975 na Université de Paris 1, a.k.a. the Sorbonne Academy. Od leta 1976 do upokojitve delal kot raziskovalec na Centre National de la Recherche Scientifique (Nacionalnem centru za znanstveno raziskovanje v Parizu), vodi strokovne seminarje po svetu – veliko v Latinski Ameriki, kjer je tudi prejel častni doktorat. Drugega je pridobil na Univerzi v Novi Gorici. Leta 2012 je prejel Pretnarjevo nagrado zaslužnim razširjevalcem slovenske književnosti in jezika po svetu. Leta 2016 je prejel nagrado državljan Evrope, ki jo podeljuje Evropski parlament, in najvišje francosko priznanje, odlikovanje Red legije časti.

Piše in sodeluje pri raznih postavitvah umetniških razstav kot predavatelj, mentor ter svetovalec. Izdal je večje število samostojnih raziskav, knjig in teoretičnih razmišljanj doma in po svetu.

Kontakt: https://sl.wikipedia.org/wiki/Evgen_Bav%C4%8Dar

Katja Bednařik Sudec

Rojena 3. 2. 1979 v Rakičanu pri Murski Soboti. Živi in dela v Ljubljani, v rodni vasi Kopriva ter občasno v Berlinu.

Od 1999 do 2003 študirala slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 2004 diplomirala pri prof. G. Gnamušu. V letih 2003/2004 se je kot štipendistka Erasmus – Socrates izpopolnjevala na študijski izmenjavi na Akademie der Bildenden Künste München München. Leta 2003 je bila prejemnica študentske Prešernove nagrade za grafiko. Na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost je med leti 2004 do 2006 s pomočjo Zoisove štipendije za nadarjene nadaljevala magisterski študij slikarstva (mentorji: prof. Gorenc, prof. Barši, prof. Vogelnik, prof. Brejc) in ga leta 2007 končala pri prof. B. Gorenecu. Podiplomsko se je izpopolnjevala v 2006/07 na Academy of Fine Arts Leipzig pri prof. Joachimu Blanku (Media Art), za kar je v letih 2007/08 pridobila DAAD umetniško štipendijo in jo dopolnila s raziskovalnim projektom na Inštitut Art in Context, UDK Berlin. V letih 2008 do 2010 je kot štipendistka Ministrstva za kulturo RS študirala na Inštitutu Art in Context, UDK v Berlinu, kjer je leta 2011 končala magistrirj z nalogo: Miselne fikcije v govoru o umetnosti (Teorija kulturne vzgoje in likovno-umetniškega posredovanja/ Muzejska pedagogika, umetniško izobraževanje, MA) pod mentorstvom Claudie Hummel.

Ima status samostojne kulturne delavke, deluje kot slikarka in pedagoginja. Kot umetnica je aktivna na likovno ustvarjalnem področju z razstavami doma in v tujini. Kot pedagoginja v kulturi skrbi za razvoj izobraževalno-posredovalnih umetniških projektov v različnih inštitucijah.

Kontakt: katjabesu@gmail.com

www.katjasudec.com

https://sl.wikipedia.org/wiki/Katja_Bedna%C5%99ik_Sudec

Društvo Finžgarjeva galerija
Besedilo: Irma Brodnjak Firbas
Za galerijo: Dušan Brešar

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO